

RAAD VAN STATE, AFDELING BESTUURSRECHTSPRAAK

VOORZITTER VAN DE IXe KAMER

A R R E S T

**nr. 267.618 van 14 september 2026
in de zaak A. 249.087/IX-11.060**

In zake: Z.E.
bijgestaan en vertegenwoordigd door
advocaat Najat Joundi
kantoor houdend te 2140 Borgerhout
Turnhoutsebaan 158
bij wie woonplaats wordt gekozen

tegen:

de VZW VERWONDERING
bijgestaan en vertegenwoordigd door
advocaten Stijn Verbist en Joris Claes
kantoor houdend te 2000 Antwerpen
Graaf van Hoornestraat 51
bij wie woonplaats wordt gekozen

I. Voorwerp van de vordering

1. De vordering, ingesteld op 3 september 2026, strekt tot de schorsing bij uiterst dringende noodzakelijkheid van de tenuitvoerlegging van de beslissing van de beroepscommissie van de vzw Verwondering van 26 augustus 2026 waarbij aan verzoeker een oriënteringsattest B met clausulering voor de dubbele finaliteit wordt toegekend.

II. Verloop van de rechtspleging

2. Bij beschikking van 4 september 2026 werd de procedurekalender vastgesteld.

De verwerende partij heeft een nota met opmerkingen en een administratief dossier ingediend.

De partijen zijn opgeroepen voor de terechtzitting, die heeft plaatsgevonden op 10 september 2026, om 10.30 uur.

Staatsraad Jim Deridder heeft verslag uitgebracht.

De verzoekende partij, advocaat Najat Joundi, die verschijnt voor de verzoekende partij en advocaat Joris Claes, die verschijnt voor de verwerende partij, zijn gehoord.

Eerste auditeur Wendy Depester heeft een andersluidend advies gegeven.

Er is toepassing gemaakt van de bepalingen op het gebruik der talen, vervat in titel VI, hoofdstuk II, van de wetten op de Raad van State, gecoördineerd op 12 januari 1973.

III. Feiten

3.1. Verzoeker is tijdens het schooljaar 2025-2026 leerling in het eerste jaar van de derde graad in de studierichting ‘Opvoeding en Begeleiding’, dubbele finaliteit in het Instituut Sint-Maria, waarvan de verwerende partij het schoolbestuur is.

Op het einde van het schooljaar laat verzoeker vier jaartekorten optekenen: wiskunde (36,5%), psychologie (45%), pedagogiek (49%) en beroepsgericht projectwerk (C). De delibererende klassenraad kent aan verzoeker een oriënteringsattest B toe met clausulering voor de dubbele finaliteit en het advies om het jaar over te doen of over te stappen naar een zesde jaar arbeidsfinaliteit.

Overleg met de directeur leidt tot een nieuwe bijeenkomst van de delibererende klassenraad, die op 7 juli 2026 beslist om het deliberatieresultaat te handhaven.

3.2. Daarop stelt verzoeker een beroep in bij het schoolbestuur. De beroepscommissie beslist op 26 augustus 2026, verzoeker gehoord, om de deliberatiebeslissing van de klassenraad te bevestigen. Zij overweegt daarbij:

“De beroepscommissie beargumenteert deze beslissing als volgt:

- Op het einde schooljaar zien we dat [verzoeker] onvoldoende de doelstellingen heeft gehaald om naar het zesde jaar te gaan.
- De ondersteuning is laat opgestart. Maar men kan tijdens de beroepscommissie onvoldoende aantonen dat dit een rechtstreeks gevolg heeft gehad.
- Er werd geen nieuwe argumenten aangebracht in het verzoekschrift die nog niet werden besproken tijdens de beide klassenraden.
- De genomen beslissingen zijn steeds genomen met het oog op het welzijn van [verzoeker].”

Dat is de bestreden beslissing.

IV. Herinnering aan de schorsingsvoorwaarden

4. Krachtens artikel 17, § 1, derde lid, van de gecoördineerde wetten op de Raad van State kan tot schorsing van de tenuitvoerlegging bij uiterst dringende noodzakelijkheid slechts worden besloten onder de dubbele voorwaarde dat de zaak te spoedeisend is voor een behandeling ervan in een beroep tot nietigverklaring en indien minstens één ernstig middel wordt aangevoerd waarvan het onderzoek zich leent voor een versnelde behandeling en waarmee de nietigverklaring van de bestreden beslissing *prima facie* kan worden verantwoord. Overeenkomstig paragraaf 5 van datzelfde artikel wordt de zaak behandeld bij uiterst dringende noodzakelijkheid en derhalve binnen een termijn van vijftien dagen of minder, wanneer zulks in het opschrift wordt vermeld.

V. Uiterst dringende noodzakelijkheid

5. De verwerende partij betwist terecht niet dat verzoeker vermag zich te beroepen op de vaste rechtspraak van de Raad van State dat het dreigend verlies van een schooljaar – waarvoor hij zich door de bestreden beslissing geplaatst ziet – een voldoende verantwoording voor de uiterst dringende noodzakelijkheid inhoudt.

Deze schorsingsvoorwaarde is vervuld.

VI. Ernst van de middelen

A. Tweede middel

Uiteenzetting van het middel

6. Verzoeker beroept zich in een tweede middel op een schending van het onpartijdigheidsbeginsel, het neutraliteitsbeginsel, het zorgvuldigheidsbeginsel en het recht op een daadwerkelijke beroepsbehandeling.

Het past om dit middel eerst te behandelen.

Verzoeker betoogt dat een interne beroepscommissie “wettelijk interne leden [mag] bevatten”, maar dat dit niet wegneemt dat bij de samenstelling en werking van die commissie de vereiste objectieve en subjectieve onpartijdigheid moeten worden geëerbiedigd. Er ontstaat volgens verzoeker “minstens een ernstig te onderzoeken schijnprobleem” wanneer in de beroepscommissie leerkrachten zetelen wier beoordeling ter discussie staat. Ter zake stipt verzoeker aan dat de beroepscommissie bestond uit de interne leden D.J., M.V. en B.D., waarbij de tweede de leerkracht wiskunde is en de derde klastitularis. Notulist K.C. is dan weer de leerkracht voor het vak pedagogiek en tevens onderdirecteur. Het grieft verzoeker vooreerst dat deze “rechtstreeks betrokken schoolactoren tegenover of vlak naast” hem en zijn vertegenwoordigers “waren opgesteld” op de hoorzitting.

Voorts stelt verzoeker dat hij grieven had geuit over onder meer de wiskundige hulpkaarten, de begeleiding, de communicatie en het examen en feedbacktraject voor het vak pedagogiek. Het feit dat de betrokken leerkrachten “tijdens de hoorzitting zelf actief aanwezig waren en reageerden, vereist een bijzonder strikte waarborg van neutraliteit” die niet blijkt uit het dossier, aldus verzoeker. Hij stelt dat de notulist/leerkracht pedagogiek opstond en luid tegen hem reageerde en dat in een bericht op Smartschool daags na de hoorzitting van de beroepscommissie ook heeft toegegeven. Naar het oordeel van verzoeker rijzen daardoor twijfels over de serene en neutrale behandeling van het beroep dat ook haar vak betrof.

Daarnaast voert verzoeker aan dat de voorzitter en de (andere) externe leden zich bij aanvang van de hoorzitting niet hebben voorgesteld, dat de externe leden nauwelijks vragen stelden, dat hijzelf en zijn moeder werden onderbroken en dat op zijn argument dat hij met een passende ondersteuning het zesde jaar aankon lacherig werd gereageerd.

Verzoeker ziet zich ten slotte door overwegingen van arrest nr. 264.084 gesterkt in zijn overtuiging dat ook een formeel correct samengestelde beroepscommissie vanuit het oogpunt van objectiviteit en vertrouwen problematisch kan zijn en hij besluit dat te dezen dat probleem aan de orde is doordat verschillende interne leden van de beroepscommissie rechtsreeks betrokken waren bij de te beoordelen evaluatie, begeleiding of gebeurtenissen. Volgens verzoeker bevat de bestreden beslissing “geen enkele waarborgende motivering over eventuele onthouding, rolafbakening, stemrecht of wijze waarop de externe leden onafhankelijk tot hun oordeel kwamen” en moet het administratief dossier daarover “volledige duidelijkheid” verschaffen.

Beoordeling

7.1. Het onpartijdigheidsbeginsel, voor zover van toepassing op organen van het actief bestuur, waarborgt zowel de persoonlijke (subjectieve)

onpartijdigheid van de personeelsleden en de leden van bestuurlijke organen die mede een beslissing nemen, als de structurele onpartijdigheid van die personeelsleden en bestuurlijke organen op het vlak van de organisatie van deze organen, het verloop van de procedure en het tot stand komen van hun beslissingen.

7.2. Naar luid van artikel 123/17, § 2, eerste lid, 2°, van de Codex Secundair Onderwijs bestaat een beroepscommissie uit ‘externe leden’ en ‘interne leden’, waarbij die laatste geleding bestaat uit “leden van de klassenraad, waaronder alleszins de voorzitter van de klassenraad, die de betwiste evaluatiebeslissing heeft genomen, en eventueel een lid van het school- of centrumbestuur”.

Verzoeker lijkt, in het licht van deze bepaling, terecht niet aan te voeren dat de structurele onpartijdigheid in het gedrang komt door het loutere feit dat een leerkracht die deel uitmaakte van de delibererende klassenraad ook zetelt in de beroepscommissie die zich over een beroep tegen die klassenraadbeslissing moet uitspreken.

8. In zoverre in het middel wordt betoogd dat bepaalde interne leden en de notulist bij het nemen van de bestreden beslissing niet meer tot een objectieve en onpartijdige beoordeling konden komen omdat het beroep is gericht tegen de wijze waarop hun vak werd onderwezen en gequoteerd, beroept verzoeker zich op een subjectieve partijdigheid.

De Raad van State herinnert eraan dat subjectieve partijdigheid niet wordt vermoed en slechts mag worden aangenomen indien precieze feiten of concrete aanwijzingen worden bijgebracht die aannemelijk maken dat het bestuur niet onpartijdig heeft gehandeld.

9. Verzoeker doet, aan de hand van een zelfgemaakte schets van de opstelling van de beroepscommissie bij de hoorzitting, vooreerst gelden dat de interne leden en de notulist van de beroepscommissie “tegenover of vlak naast verzoeker en zijn vertegenwoordigers waren opgesteld”.

Nog daargelaten dat deze grief *prima facie* geen enkele relevantie vertoont voor de door verzoeker ingeroepen subjectieve partijdigheid, moet uit het door verzoeker voorgelegde stuk bovendien op het eerste gezicht worden afgeleid dat het betoog feitelijke grondslag mist. Uit verzoekers schets blijkt immers dat de beroepscommissie in een U-vorm plaatsnam rond de tafel waaraan verzoeker – geflankeerd door zijn moeder en zijn advocaat – was gezeten en dat de interne en de externe leden van de beroepscommissie dus even ver van of dichtbij verzoeker zaten. De notulist zat dan weer, nog steeds volgens verzoekers eigen schets, áchter de tafel van de beroepscommissie en dus niet in verzoekers onmiddellijke omgeving.

In dit opzicht mist het middel alle ernst.

10. Voorts grieft het verzoeker dat de externe leden van de beroepscommissie zich niet hebben voorgesteld en “nauwelijks vragen stelden”, dat hijzelf in zijn betoog werd onderbroken en dat de voorzitter van de beroepscommissie lacherig zou hebben gereageerd.

Op het eerste gezicht lijkt te moeten worden aangenomen dat het feit dat leden van een beroepscommissie zich op de hoorzitting niet spontaan aan de leerling voorstellen, op zich niet kan worden beschouwd als een teken van vooringenomenheid of animositeit jegens de leerling. Dat er, naar de inschatting van de leerling, door de beroepscommissie weinig vragen worden gesteld, leidt *prima facie* al evenmin tot die conclusie.

Van wat verzoeker daarnaast nog aanvoert, lijkt hij geen bewijs voor te brengen en een en ander wordt bovendien door de verwerende partij tegengesproken. De Raad van State is in de huidige stand van de procedure van oordeel dat ook in dat opzicht geen gebrek aan onpartijdigheid is aangetoond.

Ook dat aspect van het betoog is niet ernstig.

11. K.C. is leerkracht pedagogiek en “onderdirecteur”, maar was volgens het verslag van de hoorzitting enkel notulist en geen lid van de beroepscommissie. De verwerende partij stelt in de nota bovendien dat de beroepscommissie na de hoorzitting heeft beraadslaagd in afwezigheid van de notulist, een standpunt waarvan verzoeker ter terechtzitting “akte neemt” zonder het verder te weerspreken.

Het kan worden betreurd dat de notulist tijdens de hoorzitting haar *sangfroid* is verloren – waarvoor zij zich overigens ten overstaan van verzoeker heeft verontschuldigd – maar in de hiervóór uiteengezette omstandigheden kan *prima facie* niet worden aangenomen dat de onpartijdigheid van de beroepscommissie hierdoor in het gedrang is gebracht.

12. Interne commissieleden D.J. en B.D. komen in de uiteenzetting van verzoeker verder niet ter sprake. Ten aanzien van hen is, zo lijkt, geen gebrek aan subjectieve onpartijdigheid aangetoond.

Daarnaast beklagt verzoeker zich wel erover dat M.V. als leerkracht wiskunde intern lid was van de beroepscommissie terwijl de beoordeling voor dat vak voorwerp van het beroep uitmaakte. Verzoeker beweert evenwel dan weer niet dat dít lid van de beroepscommissie door haar gedrag of handelingen tijdens de hoorzitting enige schijn van partijdigheid over zich heeft afgeroepen. Voorts herinnert de Raad van State aan wat *sub* 7.2 is overwogen.

13. Uit wat voorafgaat, volgt dat het tweede middel in geen van zijn onderdelen ernstig is.

De overwegingen die aan bod kwamen in arrest nr. 264.084 en die betrekking hebben op andere feitelijke omstandigheden, doen niet anders besluiten.

B. Eerste middel

Standpunt van de partijen

14. Verzoeker steunt een eerste middel op een schending van de formelemotiveringsplicht, het zorgvuldigheidsbeginsel, het redelijkheidsbeginsel en “de vereiste van een eigen prospectieve deliberatie”.

Wat de formelemotiveringsplicht betreft, voert verzoeker aan dat bij de afwikkeling van een interne beroepsprocedure uit de motivering moet blijken dat zijn bezwaren daadwerkelijk in overweging zijn genomen en dat minstens uitdrukkelijk wordt geantwoord op vragen die voor de leerling wezenlijk zijn en die, indien gegrond, tot een gunstiger resultaat kunnen leiden. Dat alles, zo stelt verzoeker, ontbreekt. Hij wijst vooreerst erop dat hij in zijn beroepschrift grieven heeft geuit over de laattijdige studieondersteuning, de hulpkaarten bij wiskunde, de evaluatie van psychologie, de inzage en feedback bij pedagogiek, het technisch indieningsprobleem bij beroepsgericht projectwerk en heeft gewezen op de medische context en de positieve stage. Op dat alles heeft de beroepscommissie naar het oordeel van verzoeker niet geantwoord. De overweging dat “geen nieuwe argumenten” werden aangebracht, kan voor verzoeker niet volstaan omdat de beroepscommissie daarmee geen blijk ervan geeft dat zij de aangebrachte bezwaren daadwerkelijk heeft beoordeeld. Voorts stelt verzoeker dat de beroepscommissie haar motieven moet veruitwendigen in haar eigen beslissing en dat geen rekening kan worden gehouden met motieven die zouden blijken uit het verslag van de hoorzitting dat bijkomende redeneringen over een vorig schooljaar bevat. Meer concreet stelt verzoeker dat de motivering inzake het gebrek aan ondersteuning ontoereikend is. De beroepscommissie erkent uitdrukkelijk dat de ondersteuning laat is opgestart, maar legt vervolgens de bewijslast bij de leerling door te stellen dat “men” onvoldoende kon aantonen dat dit een rechtstreeks gevolg heeft gehad. Verzoeker argumenteert dat de beroepscommissie niet preciseert welk onderzoek zij zelf verrichtte naar de aard, timing, duur en adequaatheid van de ondersteuning, of naar de concrete impact op de evaluaties en dat zij niet verder komt dan een passe-partoutmotivering.

Wat de opgelegde clausulering betreft, voldoet de bestreden beslissing volgens verzoeker niet aan de vereisten van een gedegen prospectief onderzoek en inschatting van de toekomstige studies. De beroepscommissie beperkt zich immers ertoe te stellen dat verzoeker “onvoldoende de doelstellingen heeft gehaald om naar het zesde jaar te gaan”, zonder vermelding van concrete leerplandoelen of onderscheid tussen de aard van de vier tekorten en zonder nader te duiden waarom precies verzoeker in het zesde jaar geen redelijke slaagkansen zou hebben. Dat is volgens verzoeker des te meer frappant omdat op het syntheseblad wel een gunstige arbeidsrijpheid en arbeidsbereidheid worden vermeld, terwijl het dossier tevens positieve beroepsgerichte en stagegegevens bevat. De bestreden beslissing, zo vervolgt verzoeker, maakt nergens kenbaar hoe die gegevens zijn afgewogen tegen de resultaten voor pedagogiek (49%), psychologie (45%), wiskunde (36,5%) en de betwiste beoordeling C voor beroepsgericht projectwerk en is beperkt tot een opsomming van die tekorten.

15. In de nota antwoordt de verwerende partij op deze grieven als volgt:

“22. Ten eerste isoleert verzoeker de vier zinnen van de beslissing van de beroepscommissie van hun context. De beslissing van de beroepscommissie moet worden gelezen samen met de beslissing van de delibererende klassenraad, het individueel syntheseblad, de motivering van de klassenraad na het overleg van 7 juli 2026 en het verslag van de hoorzitting van 26 augustus 2026, dat de ouders samen met de beslissing werd bezorgd [stukken 26-28 en 32-33]. Al deze stukken waren de ouders bekend en zij worden door verzoeker zelf als bijlagen bij het verzoekschrift gevoegd. De vraag is niet of de vier zinnen op zichzelf volstaan, maar of verzoeker uit het geheel van de haar meegedeelde stukken kon begrijpen waarom haar beroep werd verworpen. Dat kon hij zonder enige twijfel, zoals overigens blijkt uit de negen bladzijden waarin zij die motieven in het verzoekschrift bestrijdt.

23. Ten tweede bevat de beslissing wel degelijk een prospectieve beoordeling. De kern van de beslissing is dat verzoeker ‘onvoldoende de doelstellingen heeft gehaald om naar het zesde jaar te gaan’ in de dubbele finaliteit, waarnaar hij vorig schooljaar was overgeschakeld vanuit 4MWW. Die vaststelling is gekoppeld aan de concrete evaluatiegegevens die op het syntheseblad zijn vermeld: 36,5% voor Wiskunde, 45% voor Psychologie, 49% voor Pedagogiek en C voor Beroepsgericht Projectwerk. Het gaat niet om vier willekeurige vakken. Psychologie en Pedagogiek vormen de wetenschappelijke basis van de studierichting Opvoeding en Begeleiding en

zijn precies de vakken die het zesde jaar van de dubbele finaliteit onderscheiden van de arbeidsmarktfinaliteit. Wiskunde maakt deel uit van de algemene vorming die de doorstroom naar het hoger onderwijs moet mogelijk maken. Wie op het einde van het vijfde jaar tekorten heeft op precies die onderdelen, heeft geen redelijke slaagkansen in een zesde jaar waarin die onderdelen verder worden uitgediept en waarin bovendien de geïntegreerde proef wordt afgelegd. Dat is geen ‘nattevingerwerk’ maar een beoordeling die rechtstreeks steunt op de bagage van de leerling.

24. Ten derde is de bestreden beslissing volkomen coherent met de gunstige beoordeling van de arbeidsrijpheid en arbeidsbereidheid. Verzoeker ziet daarin een tegenstrijdigheid. Het tegendeel is echter waar. De klassenraad heeft vastgesteld dat verzoeker sterk staat in de praktijkgerichte component en zwak in de theoretische component. Het syntheseblad bestempelt de arbeidsrijpheid en arbeidsbereidheid uitdrukkelijk als ‘gunstig’. Precies daarom werd verzoekende partij georiënteerd naar de arbeidsmarktfinaliteit, waar de praktijkgerichte competenties centraal staan, en de dubbele finaliteit uitgesloten, waar de theoretische component doorslaggevend is voor de doorstroom naar het hoger onderwijs. De positieve stage- en praktijkgegevens werden dus geenszins genegeerd, maar vertaald in de oriëntering die het beste bij het profiel van de leerling aansluit. De afweging waarvan de verzoekende partij beweert dat zij ontbreekt, ligt in de clausulering zelf besloten.

25. Ten vierde heeft de beroepscommissie wel degelijk geantwoord op de grieven van het beroepschrift. De vaststelling dat ‘geen nieuwe argumenten’ werden aangebracht die niet reeds tijdens de beide klassenraden werden besproken, is geen weigering om te antwoorden. Zij houdt in dat de beroepscommissie heeft vastgesteld dat de klassenraad die grieven reeds tweemaal heeft onderzocht en beantwoord, dat de ouders daarvan in kennis werden gesteld en dat de beroepscommissie na de hoorzitting geen reden zag om van dat oordeel af te wijken. Verzoeker mag het daarmee oneens zijn, maar zij kan niet beweren dat zij niet weet waarom haar grieven niet werden gevolgd. Het verslag van de hoorzitting toont bovendien dat elke grief afzonderlijk aan bod is gekomen en dat de leden van de commissie daarover vragen hebben gesteld en toelichting hebben gekregen.

26. Ten vijfde is de motivering over de ondersteuning niet ontoereikend, maar juist opvallend eerlijk. De beroepscommissie ontkent niet dat de ondersteuning later is opgestart dan wenselijk was. Zij heeft dat gegeven onderzocht en vastgesteld dat niet kon worden aangetoond dat dit een rechtstreekse invloed heeft gehad op de eindresultaten. Dat is geen omkering van de bewijslast. Het is aan verzoeker en zijn ouders, die in beroep aanvoeren dat de resultaten niet representatief zijn wegens een tekortkoming van de school, om dat verband aannemelijk te maken. De beroepscommissie mocht daarbij rekening houden met de volgende objectieve gegevens.

In het schooljaar 2024-2025 genoot verzoeker ook reeds leersteun in zijn toenmalige richting 4MWW, dit gedurende het ganse schooljaar [stuk 2]. Desondanks behaalde hij toch een B-attest en schakelde hij over naar de richting OB voor het schooljaar 2025-2026.

In het begin van het schooljaar 2025-26 werd bij het kennismakingsgesprek bevestigd, dat de leersteun on hold zou geplaatst worden tot DW1. Bij de

contacten van 9 september en 16 oktober 2025 gaf de moeder van verzoeker aan dat hij op dat ogenblik geen ondersteuning nodig had [stuk 8]. Het is dus niet zo, dat er van bij het begin van het schooljaar al een vraag tot ondersteuning zou voorgelegen hebben. Op 16 oktober 2025 bevestigde verzoeker zelf dat het intussen beter ging, onder meer door het gebruik van hulpkaarten. Verdere ondersteuning achtten hij en zijn ouders niet nodig. Gezien een aantal tekorten bij de examens in december (onder meer voor wiskunde en natuurwetenschappen) kwam de vraag naar leerondersteuning opnieuw naar boven op een oudercontact van 18 december 2025. De aanvraag werd uiteindelijk pas op 24 maart 2026 formeel opgesteld, omdat verzoeker van 23 februari tot en met 20 maart 2026 4 weken stage liep met 5 OB. Daarna kwamen de klassenraden van 31 maart en 1 april 2026. In het leerlingvolgsysteem (LVS) van 31 maart 2026 werd de heropstart van de ondersteuning opnieuw opgenomen. Op 1 april 2026 werd de aanvraag formeel ingediend en gevalideerd; op 20 april 2026 (vlak na de paasvakantie) werd de leersteun toegewezen [stuk 7]. Het opstartgesprek ging door op 19 mei 2026.

De leersteun zou in de praktijk vooral bestaan uit het verduidelijken van examenvragen en hulp bij het uploaden van opdrachten. Helaas kon ook in dit nieuwe schooljaar de leersteun niet alle problemen oplossen. Het resultaat voor Wiskunde bedroeg voor het ganse schooljaar 36,5%, een resultaat dat zo ver onder de slaaggrens ligt dat een aantal weken bijkomende ondersteuning dat verschil redelijkerwijze niet kon overbruggen. Naast dit grote tekort voor de basisvorming, waren er zoals gezegd ook tekorten voor de specifieke vorming, met name voor psychologie, pedagogiek en beroepsgericht projectwerk. Het B-attest van schooljaar 2024-2025 wordt door verzoeker weggewuifd met de stelling dat elk schooljaar afzonderlijk moet worden beoordeeld. Die stelling valt echter niet te rijmen met zijn eigen eerste middel, waarin hij precies een prospectieve beoordeling op basis van het volledige traject en de bagage van de leerling eist. Een prospectieve beoordeling kan het traject van de voorbije jaren dus geenszins negeren.

27. Ten zesde verschilt de motivering in deze zaak fundamenteel van de passe-partoutmotivering die in het arrest nr. 264.084 werd afgekeurd. In die zaak stelde de beroepscommissie in algemene bewoordingen dat voldoende begeleiding was geboden, zonder enige band met het dossier. Hier erkent de beroepscommissie de laattijdigheid, benoemt zij de tekorten, verwijst zij naar de twee voorafgaande deliberaties en verantwoordt zij haar oordeel over het causaal verband. Een motivering die de zwakke plek in het dossier van de school zelf benoemt, kan bezwaarlijk als een nietszeggende standaardformule worden bestempeld.”

Beoordeling

16. Noch het algemeen rechtsbeginsel luidens welk een overheidsbeslissing op objectief aanneembare redenen gegrond moet zijn die hetzij uit de beslissing zelf, hetzij uit het administratief dossier moeten blijken, noch de

uitdrukkelijkemotiveringswet of de formelemotiveringsplicht vermeld in artikel 123/15, § 3, 1°, van de Codex Secundair Onderwijs leggen aan de overheid de verplichting op alle grieven of middelen van verdediging opgeworpen door de betrokkene afzonderlijk te beantwoorden. Het volstaat daarentegen dat in de beslissing zelf de motieven opgenomen worden die de beslissing kunnen dragen.

Waar de regelgeving in een administratieve beroepsprocedure heeft voorzien, moet de indiener van het beroep wel erop kunnen rekenen dat zijn beroepschrift door de beroepsinstantie zorgvuldig wordt onderzocht en dat zij, ingeval zij meent tot hetzelfde oordeel te moeten komen als in de beroepen beslissing, voor de verwerping van de aangevoerde beroepsargumenten goede redenen heeft. In sommige gevallen, meer bepaald als het gaat om een welomschreven, gewichtige grief van de beroepsindiener, zullen die redenen zelfs uitdrukkelijk in de beroepsbeslissing dienen te worden weergegeven. Van een zorgvuldig handelende beroepsinstantie mag immers worden verwacht dat zij in haar beslissing formeel aandacht besteedt aan de wezenlijke en fundamentele grieven van de beroepsindiener en dat zij hem aldus de antwoorden geeft die laten verstaan waarom zijn beroep wordt verworpen.

17. Toegepast op deliberatiebeslissingen in het secundair onderwijs, betekent wat voorafgaat dat de motivering van de beroepscommissie blijk ervan moet geven dat de bezwaren van de leerling daadwerkelijk in overweging zijn genomen en in de nieuwe beoordeling zijn betrokken, dat de leerling begrijpt waarom die argumenten de beroepscommissie niet konden overtuigen en dat ten minste een uitdrukkelijke repliek volgt op de vragen die voor de leerling blijkens zijn beroepschrift van wezenlijk belang zijn en die, mochten ze terecht zijn gesteld, mogelijk tot een voor de leerling gunstiger resultaat leiden.

Een leerling die de volledigheid en de representativiteit van de rapportcijfers in twijfel trekt, bijvoorbeeld omwille van de wijze waarop vakken zijn onderwezen en geëvalueerd, mag van de beroepscommissie daaromtrent dan ook een beoordeling verwachten.

18. De hervormingsbevoegdheid waarover de beroepscommissie beschikt, lijkt te doen besluiten dat een louter bijvallen van de motivering van de beroepen beslissing van de klassenraad niet volstaat, als het precies die motivering is die in beroep wordt betwist. Er valt immers op het eerste gezicht niet in te zien hoe de motieven van een klassenraad waar de beroepscommissie aansluiting bij zoekt, reeds een evident antwoord zouden kunnen zijn op de later concreet ingeroepen argumenten van verzoeker die net geen antwoord hebben gekregen in die klassenraadbepaling.

19. De vereiste ‘formele motivering’ is geen ‘formaliteit’. Zeker stijlformules, zoals dat er “geen nieuwe argumenten [worden] aangebracht”, zijn uit den boze.

20. Te dezen moet worden vastgesteld dat verzoeker in zijn intern beroep overheen meer dan tien pagina’s verschillende grieven concreet heeft uiteengezet. Zo heeft hij, onder meer, op gemotiveerde wijze aangevoerd dat ondersteuning te laat werd opgestart en onvoldoende aansloot bij de gekende noden; dat voor het vak wiskunde de ondersteuning via hulpkaarten misliep en hij onvoldoende begeleiding kreeg; dat het cijfer voor het vak psychologie wordt betwist omdat hij, anders dan de klassenraad stelt, geen structurele hulp of remediëring heeft gekregen en hij voor een gezamenlijke taak geen punten heeft gekregen en de medeleerlinge wél; dat hij voor het vak beroepsgericht projectwerk te laat feedback kreeg en dat hij voor een taak ten onrechte een nulscore heeft gekregen; dat niet blijkt of zijn leerstoornis in rekening is gebracht.

De motivering van de beroepscommissie is, zoals *sub* 3.2 reeds is aangehaald, beperkt tot de volgende overwegingen:

- “- Op het einde schooljaar zien we dat [verzoeker] onvoldoende de doelstellingen heeft gehaald om naar het zesde jaar te gaan.
- De ondersteuning is laat opgestart. Maar men kan tijdens de beroepscommissie onvoldoende aantonen dat dit een rechtstreeks gevolg heeft gehad.
- Er werd geen nieuwe argumenten aangebracht in het verzoekschrift die nog niet werden besproken tijdens de beide klassenraden.

- De genomen beslissingen zijn steeds genomen met het oog op het welzijn van [verzoeker].”

21. Met recht, zo lijkt, voert verzoeker aan dat daarmee geen antwoord wordt geboden op de door hem aangevoerde grieven.

De stelling dat die argumenten naar het oordeel van de beroepscommissie niet “nieuw” zijn, ontslaat haar op het eerste gezicht niet van haar taak om, overeenkomstig wat hiervóór *sub* 17 tot 19 is overwogen, uiteen te zetten om welke redenen zij die argumenten niet kan bijvallen *casu quo* waarom ze niet leiden tot een voor verzoeker gunstigere deliberatiebeslissing.

Anders dan de verwerende partij betoogt, kan in het licht van de formelemotiveringsplicht geen rekening worden gehouden met motieven die niet in de beslissing zelf zijn opgenomen. Wanneer de beroepscommissie de overwegingen van de delibererende klassenraad niet uitdrukkelijk herneemt en zich deze evenmin door verwijzing eigen maakt – en dat is te dezen het geval – kan voor de naleving van de formelemotiveringsplicht enkel rekening worden gehouden met wat de beroepscommissie zelf heeft uitgeschreven. Het verslag van de hoorzitting is op het eerste gezicht een afzonderlijk document, dat niet aan de bestreden beslissing is gehecht en waarnaar de beroepscommissie ook niet verwijst.

22. In de nota met opmerkingen onderneemt de verwerende partij een poging om verzoekers grieven te weerleggen. Zij kan een onvolkomen gemotiveerde beslissing evenwel niet *post factum* rechtzetten of aanvullen in de nota met opmerkingen, omdat niet blijkt dat wat zij eventueel zo aanvullend schrijft ook aan de beroepscommissie als bevoegd orgaan is toe te schrijven. Overigens heeft een leerling hoe dan ook aanspraak op een beslissing van de beroepscommissie die hem doet begrijpen wat voor haar de deugdelijke grondslag ervan vormt, óók als ze voor hem ongunstig is.

23. Het eerste middel is in de aangegeven mate ernstig.

VII. Conclusie

24. Er is voldaan aan de voorwaarden die cumulatief vervuld moeten zijn wil een vordering tot schorsing bij uiterst dringende noodzakelijkheid worden toegewezen.

VIII. Belangenafweging

Standpunt van de verwerende partij

25. De verwerende partij verzoekt ondergeschikt om de schorsing te weigeren “op grond van de belangenafweging waarin artikel 17, § 1, van de gecoördineerde wetten voorziet”.

Zij zet ter zake het volgende uiteen:

“De schorsing van de bestreden beslissing zou verzoeker géén toegang verlenen tot het zesde jaar van de dubbele finaliteit en zou dus geen enkel concreet voordeel opleveren dat opweegt tegen de rechtsonzekerheid die de schorsing zou creëren voor de school, de klassenraad en de andere leerlingen. Bovendien heeft verzoeker zich intussen opnieuw voor het vijfde jaar in dezelfde richting ingeschreven. Hij erkent daarmee zelf dat zijn belang beter gediend was met een onmiddellijke inschrijving dan met een schorsing.”

Beoordeling

26. Artikel 17, § 2, tweede lid, van de gecoördineerde wetten op de Raad van State, waarop de verwerende partij allicht doelt, luidt:

“Op verzoek van de verwerende of de tussenkomende partij houdt de afdeling bestuursrechtspraak rekening met de vermoedelijke gevolgen van de schorsing van de tenuitvoerlegging of van de voorlopige maatregelen voor alle belangen die geschaad kunnen worden, met inbegrip van het openbaar belang, en kan ze besluiten de schorsing of voorlopige maatregelen niet te bevelen indien de nadelige gevolgen ervan op een kennelijk onevenredige wijze zwaarder wegen dan de voordelen.”

27. De verwerende partij kan zich niet beroepen op de belangen van andere leerlingen, voor zover al kan worden ingezien hoe die belangen überhaupt door verzoekers deliberatieresultaat zouden worden beïnvloed.

De klassenraad komt, wanneer de schorsing van de bestreden beslissing wordt bevolen, niet opnieuw aan zet, zodat de in hoofde van dat orgaan aangevoerde rechtsonzekerheid al evenmin kan overtuigen.

De verwerende partij onderneemt voorts geen enkele poging om nader te duiden welke rechtsonzekerheid voor de school zou ontstaan. Nog daargelaten dat het schoolbestuur krachtens artikel 123/15, § 3, 2°, van de Codex Secundair Onderwijs de verantwoordelijkheid voor de beslissing van de beroepscommissie aanvaardt – en dus ook de gevolgen van een schorsing of nietigverklaring ervan moet dragen – toont de verwerende partij niet aan dat het feit dat de beroepscommissie wordt uitgenodigd om een nieuwe beslissing te nemen een nadelig gevolg is dat kennelijk onevenredig zwaarder weegt dan het voordeel dat verzoeker bekomt, namelijk uitzicht op een rechtsgeldige beslissing over het door hem ingestelde beroep.

28. In die omstandigheden kan op de vraag, die weinig meer is dan een faribool, niet worden ingegaan.

BESLISSING

De Raad van State beveelt de schorsing van de tenuitvoerlegging bij uiterst dringende noodzakelijkheid van de beslissing van de beroepscommissie van de vzw Verwondering van 26 augustus 2026 waarbij aan Z.E. een oriënteringsattest B met clausulering voor de dubbele finaliteit wordt toegekend.

Dit arrest is uitgesproken op veertien september tweeduizend zesentwintig, door de Raad van State, IXe kamer, samengesteld uit:

Jim Deridder,	staatsraad, waarnemend voorzitter,
bijgestaan door	
Tiny Temmerman,	griffier.

De griffier

De voorzitter

Tiny Temmerman

Jim Deridder